

24.- Chân dung hạnh phúc

Võ Hồng - Chúng tôi có mặt

Heo đang nằm suy tư. Không nói ngụy đâu, nó đang nằm suy tư một cách nghiêm chỉnh thật. Nó thuộc giống Heo Bò, chân cẳng cao, vóc dáng vạm vỡ, chắc nịch. Màu da màu lông hung hung đỏ. Ăn to, tốc độ lớn trung bình nên khoẻ mạnh cân đối. Không như heo Đại Bạch mau ú hóa ra mập bệu, nhiều mỡ, yếu xù. Lại cũng không như Heo Cỏ, lớn chậm rì, nuôi hoài mà không nhích hơn con chuột cống. Lớn quá mau hay quá chậm cũng đều bất bình thường, trí óc ngu tối là lẽ đương nhiên. Còn như Heo Bò giữ đạo Trung Dung thì bắt buộc phải thông minh, đó cũng là lẽ đương nhiên.

Heo bò suy nghĩ mông lung về số kiếp của mình. Sao mà sung sướng quá thế này? Cả ngày chỉ ăn rồi nằm, nằm ngủ chán thì mở mắt ra mà nằm thức. Nằm hoài ê ẩm xương cốt thì đứng dậy. Chỉ có ba thế đứng cần thiết, để ăn, để tiểu tiện, để đại tiện. Còn ngoài ra toàn những thế đứng vô ích: đứng nhìn vắn vợ ra ngoài đường, nhìn lơ đãng những bộ phận của cái chuồng, nhìn con Heo Sia và con Heo Úc nằm chung chuồng. Phải tìm mọi cách để tiêu khiển cho hết thì giờ. Cạp vào trụ rào chơi. Hắt cho ngã lẫn cái máng chơi. Ủi mỏ vào hai con heo, phá giấc ngủ của chúng chơi. Giành ăn với chúng chơi... Phải tìm cách hành hạ hai con heo này. Chúng nó biết khổ biết sướng thì mình hành hạ mới thích. Chớ trụ rào cắn cũng như không. Hạch xách về lai lịch của lũ nó:

- Nè, mày quê ở đâu?
- Dạ thưa anh Hai, quê em ở dưới Cửa Bé.
- Ai đem mày lên đây?
- Dạ bà chủ Nái đem em lên chợ Đầm bán. Bà chủ này mua.
- Còn mày?
- Dạ em ở Diên Phước.

Heo Bò nạt to "Bậy!" khiến hai heo kia giật mình.

- Bậy! Mày mà ở Diên Phước? Tao đây mới ở Diên Phước.
- Dạ mẹ em nói bà đẻ em ở tại làng Thanh Minh mà. Thuộc xã Diên Phước thiệt mà.
- Thanh Minh thuộc Diên An. - Heo Bò đồng dặc phán.
- Dạ, kính thưa anh Hai, dạ... Diên An cũng được.

Cứ nhìn ra đường là thấy mình sung sướng, nhàn nhã. Ông xích lô cong lưng đạp, trên xe có người ngồi. Ông ba gác nhồi người đầy cái xe chật đầy hàng chông chênh. Thỉnh thoảng có con bò lịch kịch kéo cái xe cao lênh khênh trong xếp đầy gạch, đá. Buổi sáng có những bà đi chậm chạp bụng thúng miêng rao "Ai ăn xôi".

Buổi trưa có những chị gánh rao đậu hũ. Buổi tối có những bóng đèn rung chuông khiêng rác. Những sự đập, đẩy, kéo, bung, gánh... mình được miễn hết. Mình chỉ có nằm.

Nhìn vô trong nhà lại cũng thấy mình sung sướng nhàn nhã. Bà chủ cong lưng đạp máy may từ mờ sáng. Tám giờ hời hắt dắt xe đạp đi chợ. Mười giờ về lật đật vô bếp. Trưa ăn xong, ngồi

lại may may. May cho tới chiều. Ăn tối xong lại may dưới ánh đèn.

- Này Sia, mày có thấy bà chủ khổ không?

- Dạ thưa anh Hai, dạ có.

- Khổ thế nào?

- Dạ, mỗi khi bà chủ đi đâu về, thấy nhà cửa bẽ bộn, bà la hét ầm ĩ rồi chạy đi kiếm cái chổi đánh bịch bịch vô đít thằng con. Rồi bà nằm thở phèo phèo.

Heo Bò bật cười. Đúng là đồ ngu. Được đánh mà la khổ!.

- Còn mày? - Heo bò nhìn qua con Heo Úc.

- Em thì thấy bà sướng

Heo Bò và Heo Sia cùng ngạc nhiên.

- Em thấy bà ngồi đập cái máy, nó chạy rì rì cả ngày, nghe êm tai.

Thật là ngu tốt đỉnh. Nhưng cãi làm gì cho... mệt? Nằm nghĩ ngợi mông lung nó khoẻ hơn. Nói rằng thân heo sướng hơn Vua thì có sai không? Bởi ông Vua còn phải lo việc nước. Đằng này bà chủ oai quyền dường đó mà mỗi khi trời mưa, bà sợ đột ướt heo lạnh, bà chạy táo tác lội mưa kiếm ván kiếm tôn kiếm chiếu mà che cho mình. Cả ông chồng và lũ con cũng đều lội mưa và bị bà quát nạt tới tấp nếu họ làm chậm. Bữa ăn của mình được chăm sóc kỹ hơn bữa ăn của một số người. Phải có cá mòi tổng hợp, có bột mì, có rau muống, có đầu cá, ruột cá đặt mua dưới chợ đem về nấu chín trộn vô. Có thêm cơm cho ngon miệng. Gần đây không biết do ai bày còn có thêm hèm rượu gạo. Trời ơi, bữa đầu lạ miệng, chua chua nồng nồng, giành nhau mà xộc, xộc đầy bụng say mềm nằm lăn cù ra ngáy.

- Này Sia, mày có nghĩ rằng bà chủ sướng hơn ông chủ không?

- Dạ thưa anh Hai, sướng hơn.

- Sao?

- Tháng trước anh Hai ham ăn cùi của trái khóm, bị tiêu chảy. Bà chủ sai ông chủ lên nhà ông Thú y Thạnh mua thuốc. Đi về tay không, nói ông Thạnh vắng. Bà sẵn cái mùng đang máy chưa kịp tra nóc, chụp luôn lên đầu ông.

- Có sướng hơn con gái của bà không? Để cho thằng Úc nói.

- Dạ, kính thưa anh Hai: cũng sướng hơn. Hôm thứ Năm, con gái bà mê đánh chuyền với bạn Huyền, con ông Du, quên tắm heo. Bà đi chơi về hỏi. Trả lời ứ ớ, bà phết cho một thanh củi.

Heo Bò cười khè khè. Nghĩ cũng lạ. Hồi mình còn ở Diên Phước, nhàn thì có nhàn, nhưng sướng thì chưa sướng. Ở thôn quê mà nuôi heo thì chủ yếu là kiếm chuối cây xắt mỏng, trộn thêm rau lang, trộn thêm cám. Nuôi heo như bỏ ống, bỏ tiền bùng binh, nhưng mà nghèo thì tiền đâu mà bỏ ống? Bất ngờ có một bữa người ta rượt bắt mình bỏ vô rọ. Sợ quá. Họ làm gì mình đây? Lừa bắt cái kiểu tàn bạo như vậy thì nhất định không phải để đem mình đi phong vương. Nào ngờ mình làm vua thiệt nơi cái góc sân này. Một hôm nghe bên nhà ông ngoại Xu lũ nhỏ học bài gì nói có ông Vua Ngọa Triều. Mình tức cười. Nằm cười một mình. Mình là ngọa triều đó, chứ ai.

Tiết tháng Mười, cái lạnh của nước mưa qua đi, được thay thế bởi cái lạnh của gió bắc. Gió thổi vun vút qua những khe hở, mọi lỗ hở đều phải nhét giẻ vào. Hai đứa con lục tung khắp xó xỉnh tìm những quần áo cũ để xé giẻ. Xé miếng nhỏ quá bị la đã đành, xé quá to bà nhét vô

không lọt cũng bị hết. Khi nhét xong vô nhà, mồ hôi nhỏ giọt, nhìn đồng quần áo bừa bãi mà hai đứa nhỏ cứ bỏ đó bình tĩnh ngồi học bài, bà lại la ó. Heo Bò lại cười thầm, lại có dịp thưởng thức giá trị của mình. Quả mình sướng hơn vua.

Một hôm nhìn con chó Ca-rô đi lượn thườn cạnh chuồng, miệng ngáp dài nhe hai hàm răng trắng nhớn. Heo Bò hỏi Sia:

- Mà nghì sao về con Ca-rô?

Câu hỏi cao quá trí thông minh tiêu chuẩn của Heo khiến Sia nghếch mặt lên. Hàng lông mi lọt lọt, tiếp màu với lông mặt khiến đôi mắt lơ lơ, trông xấu xí vô duyên lạ. Heo Bò:

- Ý tao muốn hỏi mày khen chê thương ghét thế nào.

- Dạ, thưa anh Hai, muốn thương mà thương không vô. Có mấy lần nó dám chõ mỏ sủa anh Hai.

Heo Bò gật gù:

- Lúc đầu nghe nó sủa, tao sợ vừa chạy vừa học. Thấy bà chủ vác gậy rượt theo đập, tao không hiểu vì sao. Đôi ba lần mới rõ: bà sợ tao chạy sút cân. Nghĩ lại mình ngu. Nhưng tao liền khôn ra. Trả thù. Mỗi lần nó lại gần, dù nó không sủa, tao cũng học. Vậy là nó bị đánh oan, toi bời.

Cả ba khoái trá cười. Lát sau Úc rụt rè:

- Dạ thưa anh Hai, nghĩ thân nó cũng tội. Cả đêm ít ngủ. Tối phải lo canh heo. Chuồng che trước sân, sát đường cái, sợ ăn trộm. Nghe miệng thiên hạ thì heo chưa mất, đã mất ngủ. Bà này nói:

- Nó nhảy qua hàng rào này như chơi. Thò miệng cái bao gai ra, chụp vào đầu con heo. Vác đi gọn.

Lão kia thêm:

- Bao gai chứa sẵn một mớ mật cưa. Chụp vô đầu, con heo sặc tá hỏa. Hết la.

Chị khác trề môi:

- Mật cưa chưa thấm. Tro bếp chắc ăn hơn.

Bà chủ chống cự một cách yếu ớt:

- Có con Ca-rô, em bắt tối tối nằm cạnh bên chuồng heo.

Nhiều tiếng cùng "Ồ" lên một lượt, giành nhau:

- Trời hỡi! Còn tin ở chó! "Nó" đi ngoài đường, ném vô một miếng thịt nướng có tẩm thuốc chuột. Chó nhảy lại dớp. Xong! Trời ơi, thời này mà còn tin ở chó.

Bà chủ liền nghĩ ra một hệ thống báo động. Mắc dây chằng chịt và mắc một hệ thống lon, nhỏ như lon sữa, lớn như lon mỡ. Cả thau nhôm và thùng thiếc. Có bữa đang loay hoay gài, móc, treo, cột... một cái thùng bỗng rớt xuống đánh "rầm". Chính bà giật mình, lật đật hai tay vuốt ngực. Nhưng ông chồng duềnh đoàng của bà mới là nạn nhân đáng thương. Một tối vui bạn nhậu nhẹt, lên mở cổng chập choạng sao đó, chợt hệ thống lon, thùng rơi âm ầm, loảng xoảng. Phần chó sủa, phần heo học. Bà chủ giật mình thức giấc hoảng kinh la hoán "Ăn trộm! Ăn trộm!" Bật đèn mở cửa, gây gộc trên tay. Nhìn ra thấy ông chủ mặt đỏ gay, mắt ngơ ngác.

Vậy là một trận rủa sả toi bời, hai đứa con bụm miệng cười rúc rích.

- Tao ghét cái tên Ca-rô. Chó thì Vàng thì Vện, thì Mực thì Cò. Khéo bầy đặt Ca-rô

- Kính thưa anh Hai, nó lấy tên Tây - Úc lí nhí thưa.

- Tây với U! Tao đây mấy tên Tây?

- Dạ.

- Bên nhà bà Mộng Lan có bầy gà lông trắng chồn ngó như bầy ma. Vô duyên lác các. Cũng nghe kêu tên Tây. Lơ co, Lơ bo gì đó.

Hai đứa tranh nhau:

- Dạ, Lơ go. Dạ thưa anh Hai, Lơ go.

- Ồ.

Chợt Heo Úc cười rúc rích.

- Cái gì vậy?

- Dạ... - Úc chỉ Sia - Dạ thằng này cũng tên Tây.

Sia lật đặt đứng dậy:

- Dạ kính thưa anh Hai, không phải. Em là giống heo ta. Mẹ em nói em bị cam tích rõ ràng mà. Chỉ vì thấy em lông trắng, lão chủ heo lưu manh nói dối em thuộc giống heo Sia.

Heo Bò im lặng không có ý kiến. Nói chuyện bấy nhiêu đó đã mỏi rồi. Mỗi cái miệng và một cái óc.

Sau mùa bắc lạnh, trời chuyển sang nóng. Heo Bò bây giờ đã lớn quá, đứng lù lù trông tựa con bò thật (khá khen ai đó đã khéo đặt tên). Bà chủ len lén xuýt xoa: "dám được tạ hai!". Thằng con hòa theo, - nó biết hể nói tới heo, khen heo, thương heo, ca tụng heo... là mẹ nó bằng lòng, - cũng nói nho nhỏ: "con chắc tạ rười". Bà chủ chụp liền: "Ồ, dám tạ rười lắm". Ông chủ liếc mắt, lặng lẽ bỏ đi trót ra sân sau. Nghe ứa gan. Thằng nhỏ tới đi đái còn sợ ma thì nó biết gì là "tạ hai" biết sao là "tạ rười" mà con mẹ cũng ờ cũng ừ. Ứa gan thiệt. Mà mình có xía vô nó phang liền.

Tháng Năm trời nóng như thiêu. Sàn xi măng hắt nắng lên. Mái tôn thấp hắt nắng xuống. Ngôi nhà hướng về phía Tây, mặt tiền của nó hắt nắng ra. Nắng hắt bốn bề. Bao nhiêu tấm vải, tấm giẻ, tấm ván, tấm tôn che mưa chặn gió đều gỡ đi hết. Nhưng cái nắng không hắt vô mà cái nóng nó tràn vô. Ba mẹ con chia nhau tắm heo. Mỗi ngày hai cữ: giấc nửa buổi và giấc quá Ngọ. Mùa hè nước máy nhỏ giọt nên cuộc tắm kéo dài hàng giờ. Đã vậy Heo Bò vọc vạc lại cao to bề bộn, diện tích phải kỳ cộ quá rộng so với hai bàn tay nhỏ nhắn của bà chủ. Dùng bàn chải thì sợ đau heo, mà dùng tay thì lông heo cứng đâm đau tay. Giữa Heo và Người phải chọn hy sinh Người. Phải chà sát, phải gãi bươi, nhón chân lên cao, chồm lưng ra xa, cúi thòm thấp xuống. Thằng con đứng dội nước. Phải nửa tháng mới có kinh nghiệm: dội nhẹ nhẹ. Sang đến con Sia con Úc thì tay bà chủ đã rã rời. Thằng con tiến lên thay. Tắm xong vẫn chưa được nghỉ ngay. Phải dùng xà bông kỳ cộ thật kỳ tay chân. Sau đó phải kê mũi người khắp vai áo, tay áo xem nước phân có bắt tạt lên dính không.

Được tắm mát mẻ, nên chuồng sạch sẽ, ba con heo cảm thấy tốt đỉnh sung sướng. Heo Bò khôn hơn, già dặn hơn thì đặt câu hỏi về Số mệnh. Thật muốn bẻ cái đầu. Ừ thì cũng có nhiều kẻ khác sướng đó, nhưng coi đi coi lại, ai sướng cũng có kèm cái khổ. Con Ca-rô được ăn toàn cơm thì phải thức đêm canh cửa. Con nhện nằm chơi đợi ruồi thì bị cái chổi quét, cái chổi đập,

không nhẹ ruột cũng gãy chân. Mà... biết còn có nơi nào sướng hơn ở đây không cả? Ở... ở có phải chuồng heo nào cũng giống nhau? Diên Phước thua đây. Còn Diên nào hơn đây? Mà... sướng hơn là sướng như thế nào? Ăn món gì nữa? Thế gian có món gì ăn ngon hơn? Uống ngon hơn? Tắm bằng dầu thơm?

Uầy, mệt. Cứ tự hỏi hoài! Nằm lẩn qua cho mát cái lưng đã. Chà mát dữ. Hồi nãy ăn nhằm mới cảm mới xay, thơm và ngọt miệng quá. Ăn quên thôi. Ăn lẩn qua phần của thằng Sia thằng Úc. Nhưng chúng nó biết phận, không dám hó hé. A! Mình thấy ra rồi. Muốn sướng thì phải được ăn ngon mà khỏi làm. Chưa đủ. Còn phải được xung quanh nể sợ. Vậy đích thực là mình đang sướng. Gió mát trên lưng, gió mát dưới bụng. Heo Bò thiu thiu ngủ.

Trong khi đó có một người mập ú ngồi ở xa lông nhà bà chủ.

- Thôi bớt cho tôi một trăm ngàn.
- Chắc giá một triệu rưỡi...
- Thì cũng như cho lại tiền xe tiền xăng...
- Nuôi cả năm đó... Mặt mỡ dày e có tám phân...
- Buồn bán thì có khi này khi khác chứ...

Thôi, tính vậy cho mau: bớt cho tôi năm chục. Bữa nài sả thịt, tôi biếu lại cái nọng.

Mùi phân heo bay thốc vào xa lông. Mùi kinh khủng đó chắc chẳng ai lạ. Thoảng ba mươi thước đã cảm thấy ngậy ngậy. Gần ba mươi thước, muốn ối mưa. Ngồi chỉ cách năm tấc thì... hãy thử tưởng tượng! Nhưng phân heo nó vốn có phép màu. Nó hôi ở dưới gốc nhưng nó thành mùi hoa thơm ở chót cành. Nó bắn thiu ở nền chuồng nhưng nó thành cộc bạc giấy mới tinh ở bàn xa-lông. Vâng, nó đã thành một chồng giấy bạc mà bà chủ đang thông thả đếm.

Heo Bò vẫn thiu thiu ngủ. Chừng như đang nằm mơ vì thỉnh thoảng cựa mình nghiêng rặng. Tiếng con Ca-rô sửa dọt lên làm Heo Bò giật mình. Giận quá. Được, tao sẽ học học mấy tiếng để bà chủ rượt đánh mày cho bõ ghét. Này! Học... học... nhưng kìa, sao bà chủ cứ thần nhiên đứng kê ông mập... . À, có thể bà không nghe tiếng mình học vì tiếng một cái xe lam đang nổ ầm ỉ trước cổng. Cổng mở. Tiếng cánh cửa kéo nghe nỉ non. Thật buồn cười. Trong khu phố này mỗi cánh cổng có một lối kêu đặc biệt. Cổng 53 thì: ầm ầm ọ.. e... Cổng 49 thì: lục cục... rì... ì... í. chỉ cổng 51 mới nỉ non thánh thót. Uờ, đi đâu mà đông vậy? Tới hai người. Hút thuốc nữa, khói um. Mình không ưa khói thuốc. Muốn học học cho bà chủ lo lắng chạy lại, tíu tít thăm hỏi bệnh vực mình mà đuổi lão đi. Nhưng bực cái tiếng xe lam ồn ào. Thằng đi sau cầm cái gì kia? Cái gì hơi quen quen... Uờ, nó bước vô chuồng. Bà chủ ơi, nó vô làm gì vậy? Tráng xỉ mắng như bữa trước? Lộp lại mái tôn? Không phải, nó cầm cái gì như cái thúng... sao bà chủ cứ đứng yên cười với ông mập?

Chợt cái rọ nhanh như chớp ụp xuống đầu Heo Bò (té ra cái rọ chứ không phải cái thúng) đẩy mạnh tới. Heo Bò sụm hai chân trước. Cái rọ được đẩy mạnh nữa, lút ra sau. Phải nhích hai chân sau bước tới. Và vậy là Heo Bò chun gọn vô rọ. Một sợi dây dừa thoăn thoắt cài qua kéo lại, cột chặt miệng rọ. Khiêng qua cửa chuồng, đặt lên sàn xe.

Những hành động hồi hả, chớp nhoáng hung bạo làm Heo Bò choáng váng. Sau đó, Heo Bò dần dần tỉnh hồn. Biết mình đang nằm trong cái rọ. Hồi ở Diên Phước ra đi cũng trong một cái rọ nhỏ hơn. Vậy thì cũng chẳng có gì để sợ. Hồi nãy quả là mình có sợ, sợ đến tới tấp mặt mũi, ù tai. Bây giờ thì yên tâm. Chắc chuyến đi tới ở một chuồng khác, có hy vọng sướng hơn chỗ này nữa. Ở, sướng hơn thế nào, mình đã nghĩ đến cả hàng trăm lần mà mình vẫn không tưởng tượng ra được. Chẳng lẽ được ngồi trong cái ghế xa lông?

Còn lũ thằng Sia thằng Úc. Hồi nãy thất kinh, không kịp nói lời chào hai đứa. Hai đệ tử ngoan ngoãn dễ thương. Anh Hai già từ tụi mầy. Mong rằng ba, bốn tháng nữa tụi mầy lớn bằng anh Hai hôm nay, tụi mầy cũng được lên xe lam về ở chung một chỗ sướng với anh Hai.

Ồ, chắc lúc đó mình đứng cao bằng cái chuồng!

Bà chủ! Em nhìn bà chủ qua cái lỗ rọ đây. Bà đẹp hơn mọi ngày, bữa nay nhìn xa em mới thấy. Đôi mắt bà ấm áp dịu dàng. Nụ cười bà nhân từ phúc hậu. Nhưng sao bà cười với ông mập nhiều vậy mà bà không lại vuốt ve em như ngày trước bà vẫn thường làm? Em muốn méo cái mũi của em để hít bàn tay bà...

Ông mập bắt tay bà chủ, nắm hơi lâu rồi mới nhanh nhẹn đi ra cổng bước lên xe. Xe rồ mạnh, vọt tới. Heo Bò nhìn bà chủ qua lỗ rọ.

... Bà nhìn theo em kìa! Nhưng sao mặt bà không buồn? hình như bà đang vui nữa. Nụ cười khi bà bắt tay ông mập, bà còn giữ đó. Trên môi. Em sẽ đến ở một cái chuồng mới. Hy vọng sung sướng. Em biết đó là do lòng thương yêu đặc biệt bà dành cho em. Nghe nói xã hội loài người đang văn minh. Cái gì cũng mã hóa và giải quyết bằng vi tính. Vậy cái chuồng mà em sắp được dọn đến ở nhất định là toàn hảo. Thực đơn sẽ không phải nước vo gạo, cơm nguội và cám, rau heo... mà là thức ăn đặc sản thái từ khách sạn 3 sao 5 sao. Bà chủ mới sẽ gãi em, tắm em bằng máy... vi tính. Trời ơi! Hạnh phúc!

Xe chạy êm. Ngã tư Ngô Gia Tự. Rồi ngã tư Hoa Lư. Sang ngã tư Nguyễn Trãi. Chợt xe quẹo ngật qua tay trái. Thoáng chốc không còn thấy bà chủ nữa. Những ngôi nhà, những khuôn mặt, những dáng người khác lạ lấp vào thay thế. Nhưng Heo Bò vẫn nghĩ tiếp những ý nghĩ dở dang. Những ý nghĩ êm đềm.

- ... Bà chủ thân yêu, em sẽ mãi mãi không quên bà...